

Старенький О. С. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри правосуддя юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, адвокат, м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4517-726X>

Аспекти застосування відеоконференції в кримінальному процесуальному доказуванні в умовах запровадження надзвичайної ситуації в Україні

Метою статті є визначення основних аспектів застосування відеоконференції в кримінальному процесуальному доказуванні в умовах запровадження надзвичайної ситуації в Україні. **Методологія.** У межах наукового дослідження використано методи формальної логіки та спеціально-правові методи: порівняльно-правовий, системно-структурний, системного аналізу та прогнозування. **Наукова новизна** публікації полягає у визначенні специфіки застосування відеоконференції в кримінальному процесуальному доказуванні та виокремленні проблемних питань проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції в умовах запровадження надзвичайної ситуації в Україні, аналізі проекту Закону про внесення змін до розділу XI «Перехідні положення» Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні й розгляду окремих питань під час судового провадження на період карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID 19) № 3276, а також наданні науково обґрунтованих пропозицій щодо їх вирішення. **Висновки.** Специфіка застосування відеоконференції в кримінальному процесуальному доказуванні в умовах запровадження надзвичайної ситуації в Україні полягає у: 1) волевиявленні суб'єкта, відображеному в клопотанні учасників кримінального провадження або ініціативі слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду; 2) письмовій згоді особи, стосовно якої заплановано проведення відеоконференції; 3) фактичних підставах, обґрунтованих доказами, що підтверджують необхідність проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції. Запропоновано низку змін і доповнень до ст. 232, 336 Кримінального процесуального кодексу України з метою забезпечення ефективності застосування відеоконференції в кримінальному процесуальному доказуванні в умовах запровадження надзвичайної ситуації в Україні.

Ключові слова: доказування; відеоконференція; кримінальне провадження; надзвичайна ситуація; процесуальні дії; доказ.

Вступ

Масштабна кількість фактів поширення хвороби коронавірусу (COVID-19) протягом останніх місяців у світі, зокрема в Україні, і негативні наслідки, спричинені нею, призвели до запровадження кожною державою на своїй території режиму надзвичайного стану або надзвичайної ситуації з метою ліквідації фактів поширення зазначеної хвороби та забезпечення санітарного й епідемічного благополуччя населення. Не минуло це також нашої країни, оскільки розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про переведення єдиної державної системи цивільного захисту у режим надзвичайної ситуації» від 25 березня 2020 року № 338-р встановлено режим надзвичайної ситуації до 24 квітня 2020 року для єдиної державної системи цивільного захисту на всій території України.

Для належної реалізації положень цього розпорядження держава має вживати ефективних і своєчасних заходів, спрямованих на забезпечення функціонування всіх сфер її життєдіяльності, серед яких важливу роль відіграють правові заходи у сфері кримінальної юстиції, реалізація яких має гарантувати безпеку учасників кримінального провадження від можливих загроз зараження

хворобою коронавірусу (COVID-19), захист й охорону їхніх прав, свобод і законних інтересів, а також забезпечувати своєчасність й ефективність здійснення кримінального процесуального доказування. Такими правовими заходами у сфері кримінальної юстиції слід вважати можливість реалізації процесуальних дій у режимі відеоконференції під час кримінального провадження.

Серед науковців питання проведення відеоконференції вивчали у своїх працях Р. С. Абдулін, Л. М. Алексєєва, Д. Т. Арабулі, К. О. Архіпова, Н. М. Ахтирська, В. П. Барбара, В. Ф. Васюков, П. В. Волосюк, Ф. М. Вяткін, Т. С. Гавриш, Ю. В. Глазов, О. С. Клементьєв, Є. І. Кокотова, М. О. Колоколов, С. О. Краснопевцев, О. П. Кучинська, П. А. Литвишко, В. В. Мурадов, М. І. Пашковський, М. А. Погорецький, А. С. Сизоненко, М. І. Смирнов, М. Ф. Сокиран, О. Ю. Татаров, Л. Д. Удалова, А. Є. Федюнін, О. Г. Халіулін, І. В. Черниченко, С. С. Чернявський, Ю. М. Чорноус, В. А. Шиплюк, Н. В. Шульга та ін. Попри те, що наукові дослідження вчених мають вагомий значення для розвитку інституту відеоконференції в кримінальному процесуальному доказуванні в умовах запровадження на території України режиму надзвичайної ситуації у зв'язку з

поширенням хвороби коронавірусу (COVID-19), окреслене питання актуалізується та потребує нагального дослідження.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є дослідження аспектів застосування відеоконференції в кримінальному процесуальному доказуванні в умовах запровадження надзвичайної ситуації в Україні.

Виклад основного матеріалу

Для інституту відеоконференції притаманні власні сутнісні ознаки та специфіка, які відрізняють його від інших інститутів кримінального процесу, на чому неодноразово було акцентовано в науковій літературі (Kuchynska, & Chernychenko, 2014; Chernychenko, 2015; Shulha, 2018; Malenko, 2019; Dydko, 2019), проте його застосування має важливе значення для забезпечення своєчасності й ефективності кримінального процесуального доказування.

Правова регламентація проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції під час досудового розслідування визначена ст. 225–229, 232 КПК України, а під час судового розгляду – ст. 336 КПК України.

Рішення про проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції під час здійснення досудового розслідування приймають слідчий, прокурор, а в разі здійснення в режимі відеоконференції допиту згідно зі ст. 225 КПК України – слідчий суддя з власної ініціативи або за клопотанням сторони кримінального провадження чи інших учасників кримінального провадження (ч. 4 ст. 232 КПК України). Рішення про проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції під час судового розгляду приймає суд за власною ініціативою або клопотанням сторони чи інших учасників кримінального провадження (ч. 2 ст. 336 КПК України) ("Kryminalnyi protsesualnyi kodeks", 2012).

На підставі результатів аналізу положень ст. 232, 336 КПК України основними умовами для прийняття рішення про проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції в межах кримінального провадження є:

1. Волевиявлення відповідного суб'єкта, відображене в клопотанні учасників кримінального провадження або ініціативі слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду. Водночас слушно зазначають О. П. Кучинська та І. В. Черниченко, що незалежно від заявленого клопотання за наявності підстав, передбачених ч. 1 ст. 336 КПК України, у суду з'являється право (не обов'язок) забезпечити дистанційне судово провадження (Kuchynska, & Chernychenko, 2014, p. 42).

Положеннями ст. 232, 336 КПК України не врегульовані питання щодо строку, за який сторони

чи інші учасники кримінального провадження мають подати клопотання про проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції в межах кримінального провадження, розгляд якого вже призначено в загальному порядку на певну дату. Ця проблема насамперед актуалізувалася в умовах запровадження на території України надзвичайної ситуації та неможливості забезпечити присутність свідків, потерпілих, експертів, підозрюваних чи обвинувачених на призначену дату судового засідання. На відміну від КПК України, нормами ЦПК України та ГПК України передбачено, що учасник справи подає заяву про участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду не пізніше ніж за п'ять днів до судового засідання (ч. 2 ст. 212 ЦПК України; ч. 2 ст. 197 ГПК України) ("Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks", 2004; "Hospodarskyi protsesualnyi kodeks", 1991). За таким прикладом правового закріплення слід також урегулювати відповідний строк у ст. 232, 336 КПК України.

2. Згода особи, стосовно якої планують проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції (ч. 2 ст. 232, ч. 2 ст. 336 КПК України). Положеннями ст. 232, 336 КПК України не визначені вимоги до форми та змісту такої згоди. Для забезпечення можливості перевірити законність отримання згоди та використання результатів процесуальних дій (допит, пред'явлення для впізнання) як доказів, що відповідають вимогам допустимості, така згода має бути виключно письмовою.

Згоду слід оформляти окремим процесуальним документом і зазначити: персональні дані особи; номер кримінального провадження; правову кваліфікацію кримінального правопорушення з посиланням на статтю (частину статті) закону України про кримінальну відповідальність; процесуальний статус особи; підстави, передбачені ч. 1 ст. 232 або ч. 1 ст. 336 КПК України, та докази, якими вони обґрунтовані; конкретний орган, який проводитиме процесуальну дію. Заява особи не повинна бути підмінена її клопотанням про проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції, до якого обов'язково необхідно додавати письмову згоду особи.

3. Наявність фактичних підстав для проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції, якими, згідно з ч. 1 ст. 232, ч. 1 ст. 336 КПК України, є: 1) неможливість безпосереднього долучення учасника кримінального провадження до досудового розслідування / судового провадження за станом здоров'я або з інших поважних причин; 2) необхідність забезпечення безпеки осіб; 3) проведення допиту малолітнього або неповнолітнього свідка, потерпілого; 4) необхідність ужиття таких заходів для забезпечення оперативного досудового розслідування / судового провадження; 5) наявність інших підстав, визначених слідчим,

прокурором, слідчим суддею або судом, достатніми. Окреслені підстави обов'язково мають бути обґрунтовані достатніми доказами, що підтверджують потребу в проведенні процесуальних дій у режимі відеоконференції. Обов'язок доказування наявності відповідних підстав покладено на особу, яка ініціює питання стосовно проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції ("Kriminalnyi protsesualnyi kodeks", 2012).

Окреслений перелік підстав не є винятком. Пунктом 5 ч. 1 ст. 232 та п. 5 ч. 1 ст. 336 КПК України передбачена можливість проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції за наявності інших достатніх підстав, серед яких можна виокремити запровадження на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України «Про переведення єдиної державної системи цивільного захисту у режим надзвичайної ситуації» від 25 березня 2020 року № 338-р на всій території України режиму надзвичайної ситуації до 24 квітня 2020 року через поширення хвороби коронавірусу (COVID-19) ("Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv", 2020).

Уповноваженим суб'єктам кримінального провадження слід зважати на те, що необхідність усунення фактів поширення хвороби коронавірусу (COVID-19), припинення роботи метрополітенів, зупинення руху залізничних, авіа- й автобусних сполучень між містами та областями України, забезпечення санітарного й епідемічного благополуччя населення істотно обмежує фізичну можливість учасників кримінального провадження долучатися до проведення процесуальних дій в межах кримінального провадження, а їх рішення в жодному разі не мають порушувати право особи на справедливий суд, гарантоване ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року, а також негативно позначатися на своєчасності та ефективності здійснення кримінального процесуального доказування. З огляду на це, уповноваженим суб'єктам кримінального провадження слід використовувати можливість проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції в умовах поширення хвороби коронавірусу (COVID-19) ("Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny", 1950).

У цьому контексті доцільно зазначити позицію Вищої ради правосуддя, яка рекомендувала судам неухильно дотримуватися приписів постанови Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 11 березня 2020 року № 211 щодо запровадження карантину з метою запобігання поширенню хвороби коронавірусу (COVID-19), зокрема за можливості проводити судові засідання в режимі реального часу через Інтернет ("Rekomendatsii Vyshchoi

radi pravosuddia", 2020; "Postanova Kabinetu Ministriv", 2020).

Рада суддів України рішенням від 17 березня 2020 року № 9pc-186/20 на підставі постанови Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 11 березня 2020 року № 211 на період із 16 березня до 3 квітня 2020 року встановлює особливий режим роботи судів України з можливістю розгляду справ дистанційно ("Rishennia Rady suddiv", 2020).

Використання надзвичайної ситуації в Україні через поширення на її території хвороби коронавірусу (COVID-19) як фактичної підстави для проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції не виключає права уповноваженого учасника кримінального провадження, крім цієї підстави, зазначати клопотання й інші, передбачені п. 1–4 ч. 1 ст. 232, ч. 1 ст. 336 КПК України. Зокрема, необхідність проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції обумовлена: 1) важким станом здоров'я людини (п. 1 ч. 1 ст. 232, ч. 1 ст. 336 КПК України), який унеможлиблює її пересування, що має бути обов'язково підтверджене конкретними медичними документами; 2) запровадженням в Україні надзвичайної ситуації для боротьби з хворобою коронавірусу (COVID-19). У такому разі в клопотанні слід зазначити обидві підстави про проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції, що значно підвищить гарантії його задоволення та прийняття належного рішення слідчим суддею/судом.

Проте такі підстави мають бути обов'язково підтверджені достатніми доказами. Однією з причин незадоволення слідчим суддею/судом клопотання особи про проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції є неналежне їх обґрунтування доказами. Наприклад, неможливість особи долучитися до проведення певних процесуальних дій під час досудового розслідування / судового розгляду за станом здоров'я необхідно обов'язково підтверджувати конкретними медичними документами. Положення ч. 1 ст. 232, ч. 1 ст. 336 КПК України слід доповнити необхідністю обґрунтування особою наявності відповідних підстав для проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції конкретними доказами.

Вища рада правосуддя звернулася 26 березня 2020 року з пропозицією до Президента України та Верховної Ради України щодо внесення змін до процесуальних кодексів, які забезпечили б право осіб на доступ до правосуддя в умовах карантину, запровадженого з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, у частині стосовно проведення засідань органів судової влади в режимі реального часу через Інтернет і продовження (зупинення) строків на

оскарження судових рішень ("Vyshcha rada pravosuddia", 2020).

З метою своєчасного забезпечення реалізації окреслених пропозицій 29 березня 2020 року у Верховній Раді України зареєстровано проєкт Закону про внесення зміни до розділу XI «Перехідні положення» Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні й розгляду окремих питань під час судового провадження на період карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) № 3276, який 30 березня 2020 року було взято за основу. Зазначеними змінами запропоновано доповнити розділ XI «Перехідні положення» новим пунктом 20⁵, положення якого мають також додатково врегулювати питання стосовно проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції в кримінальному провадженні, зокрема:

«Розгляд питань, що належать до повноважень слідчого судді, суду, за його рішенням, прийнятим з власної ініціативи, може бути проведено в режимі відеоконференції, про що повідомляються сторони кримінального провадження в порядку, визначеному статтею 135 цього Кодексу. Слідчий суддя, суд не мають права прийняти рішення про проведення судового засідання щодо розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу тримання під вартою в режимі відеоконференції, в якому поза межами приміщення суду перебуває підозрюваний (обвинувачений), якщо він проти цього заперечує.

Проведення судового засідання в режимі відеоконференції, зокрема під час судового провадження, здійснюють за умовами, визначеними абз. 7 цього пункту, з дотриманням правил, передбачених ч. 3–9 ст. 336 цього Кодексу.

Участь захисника в судовому засіданні забезпечується відповідно до вимог цього Кодексу» ("Proiekt Zakonu", 2020).

Поділяючи нагальну потребу в прийнятті зазначеного проєкту Закону в умовах запровадження на території України надзвичайної ситуації, вважаємо, що деякі його положення не узгоджені із загальними правилами проведення відеоконференції в межах кримінального провадження та є дискусійними, з огляду на такі аспекти:

1. За порушення реалізації засади змагальності в кримінальному процесуальному доказуванні передбачено виключне право слідчого судді чи суду ініціювати питання про проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції, що не узгоджено з приписами ч. 2 ст. 232, ч. 2 ст. 336 КПК України, відповідно до яких таке право мають: 1) слідчий суддя/суд; 2) сторони кримінального провадження; 3) інші учасники кримінального провадження.

2. Незрозумілою є позиція законодавця щодо необхідності повідомлення про проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції виключно сторін кримінального провадження. З огляду на зазначені вище пропозиції, такий обов'язок слідчого судді чи суду не поширюється на інших учасників кримінального провадження (потерпілого, свідка, експерта, перекладача тощо), які також можуть брати участь у проведенні процесуальних дій в режимі відеоконференції та забезпечити ефективне кримінальне процесуальне доказування.

3. Невизначеним у КПК України залишається питання щодо форми та змісту згоди підозрюваного чи обвинуваченого стосовно участі в проведенні процесуальних дій в режимі відеоконференції, а також засобів перевірки їх власного волевиявлення під час надання заперечення щодо розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу тримання під вартою в режимі відеоконференції, якщо підозрюваний чи обвинувачений перебуває за межами суду. Може скластися ситуація, коли слідчі, прокурори будуть незаконно впливати на волевиявлення підозрюваного чи обвинуваченого для отримання відповідного заперечення з метою перенесення розгляду поданого клопотання та затягування строків здійснення досудового розслідування або судового провадження.

4. Невирішеним залишається питання щодо наслідків неприбуття сторони захисту долучитися до судового розгляду в режимі відеоконференції (наприклад, через обмеженість руху залізничних, авіа- й автобусних сполучень між містами та областями України), насамперед у тих випадках, коли така участь є обов'язковою (ст. 52 КПК України). Крім того, поза увагою законодавця також залишилося питання щодо участі в проведенні процесуальних дій в режимі відеоконференції адвоката-представника, який представляє інтереси свідка, потерпілого тощо.

В умовах надзвичайної ситуації на території України й у світі, коли суспільство та держава страждають від поширення хвороби коронавірусу (COVID 19), прийняття законодавчих актів, спрямованих на забезпечення прав, свобод і законних інтересів осіб, насамперед у сфері кримінальної юстиції, мають бути належно та своєчасно обговорені із залученням авторитетних фахівців у відповідній сфері, зокрема із застосуванням засобів відеоконференції. Недостатньо обґрунтовані законодавчі акти можуть призвести лише до порушення прав, свобод і законних інтересів осіб під час здійснення кримінального провадження та затягування процедури досудового розслідування й судового розгляду, що неприпустимо в умовах боротьби з хворобою коронавірусу (COVID-19).

Наукова новизна

Наукова новизна статті полягає у визначенні специфіки застосування відеоконференції в кримінальному процесуальному доказуванні та виокремленні проблемних питань проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції в умовах запровадження надзвичайної ситуації в Україні, аналізі проекту Закону про внесення зміни до розділу XI «Перехідні положення» Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні та розгляду окремих питань під час судового провадження на період карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) № 3276, а також наданні науково обґрунтованих пропозицій щодо їх вирішення.

Висновки

1. Специфікою застосування відеоконференції в кримінальному процесуальному доказуванні в умовах запровадження надзвичайної ситуації в Україні є: 1) волевиявлення суб'єкта, відображене в клопотанні учасників кримінального провадження або ініціативі слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду; 2) письмова згода особи, стосовно якої заплановано проведення відеоконференції; 3) фактичні підстави, обґрунтовані доказами, що підтверджують необхідність проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції.

2. У контексті приписів ч. 2 ст. 212 ЦПК України та ч. 2 ст. 197 ГПК України запропоновано в ст. 232, 336 КПК України передбачити, що учасники кримінального провадження подають клопотання про проведення судового засідання в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду, розгляд якого вже призначено на певну дату, не пізніше ніж за п'ять днів до судового засідання.

3. У ст. 232 та 336 КПК України слід законодавчо закріпити письмову форму і зміст згоди особи, стосовно якої заплановано проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції.

4. Передбачений п. 5 ч. 1 ст. 232 та п. 5 ч. 1 ст. 336 КПК України перелік підстав для проведення відеоконференції не є винятком. Такими, зокрема, можна вважати запровадження на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України «Про переведення єдиної державної системи цивільного захисту у режим надзвичайної ситуації» від 25 березня 2020 року № 338-р на всій території України режиму надзвичайної ситуації до 24 квітня 2020 року через поширення хвороби коронавірусом (COVID-19).

Використання надзвичайної ситуації в Україні через поширення на її території хвороби коронавірусом (COVID-19) як фактичної підстави для проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції не виключає права особи, крім цієї підстави, зазначати в клопотанні й інші, передбачені п. 1–4 ч. 1 ст. 232 та ч. 1 ст. 336 КПК України.

Проте такі підстави мають бути обов'язково підтверджені достатніми доказами. З огляду на це, положення ч. 1 ст. 232 та ч. 1 ст. 336 КПК України слід уточнити, передбачивши потребу в обґрунтуванні особою наявності підстав для проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції конкретними доказами.

5. Узятий за основу Верховною Радою України проект Закону про внесення зміни до розділу XI «Перехідні положення» Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні й розгляду окремих питань під час судового провадження на період карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) № 3276, яким запропоновано доповнити розділ XI «Перехідні положення» новим пунктом 20⁵, містить низку положень, що не узгоджені із загальними правилами проведення відеоконференції в межах кримінального провадження та потребують нагального доопрацювання, з огляду на висловлені пропозиції.

REFERENCES

- Chernychenko, I.V. (2015) *Zastosuvannia videokonferentsii u kryminalnomu provadzhenni Ukrainy: teoriia i praktyka* [The use of videoconferencing in criminal proceedings in Ukraine: theory and practice]. O.P. Kuchynska (Eds.). Kyiv: Alerta [in Ukrainian].
- Dydko, O. (2019). Uchast advokata u kryminalnomu provadzhenni na pidstavi uhody pid chas pidhotovchoho zasidannia [Attorney's involvement in criminal proceedings on the basis of an agreement during a preparatory meeting]. *Naukovy visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava, Scientific Bulletin of Public and Private Law*, 3(2), 155-159. doi: 10.32844/2618-1258.2019.3-2.24 [in Ukrainian].
- Hospodarskyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: vid 6 lystop. 1991 r. No. 1798-XII [Economic Procedure Code of Ukraine from November 6, 1991, No. 1798-XII]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> [in Ukrainian].
- Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod: vid 4 lystop. 1950 r. [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms from November 4, 1950]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_004 [in Ukrainian].

- Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: vid 13 kvit. 2012 r. No. 4651-VI [Criminal Procedure Code of Ukraine from April 13, 2012, No. 4651-VI]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> [in Ukrainian].
- Kuchynska, O.P., & Chernychenko, I.V. (2014). Okremi prakseologichni aspekty zastosuvannya rezhymu videokonferentsii u kryminalnomu provadzhenni v Ukraini [Certain praxeological aspects of the application of videoconference in criminal proceedings in Ukraine]. *Chasopys tsyvilnoho i kryminalnoho sudochynstva, Journal of Civil and Criminal Justice*, 5, 41-49 [in Ukrainian].
- Malenko, O. (2019). Vidmezhuvannya zaочноi kryminalnoi protsesualnoi formy vid sumizhnykh katehorii [Separate issues of videoconference proceedings during court proceedings]. *Pidpriemstvo, hospodarstvo i pravo, Enterprise, economy and law*, 7, 200-205. doi: 10.32849/2663-5313.2019.7.36 [in Ukrainian].
- Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy "Pro zapobihannya poshyrenniu na terytorii Ukrainy hostroi respiratornoi khvoroby COVID-19, sprychynenoi koronavirusom SARS-CoV-2": vid 11 berez. 2020 r. No. 211 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On the Prevention of Acute COVID-19 Acute Respiratory Disease Caused by the SARS-CoV-2 Coronavirus on the Territory of Ukraine" from March 11, 2020 No. 211]. (n.d.). *ips.ligazakon.net*. Retrieved from <https://ips.ligazakon.net/document/KP200211> [in Ukrainian].
- Proiekt Zakonu pro vnesennia zminy do rozdlu XI "Perekhidni polozhennia" Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy shchodo osoblyvosti sudovoho kontroliu za dotrymanniam prav, svobod ta interesiv osib u kryminalnomu provadzhenni ta rozghliadu okremykh pytan pid chas sudovoho provadzhennia na period karantynu, vstanovlenoho Kabinetom Ministriv Ukrainy z metoiu zapobihannya poshyrenniu koronavirusnoi khvoroby (COVID 19) No. 3276 [Draft Law on Amendments to Section XI "Transitional Provisions" of the Criminal Procedure Code of Ukraine on the peculiarities of judicial control over the observance of the rights, freedoms and interests of persons in criminal proceedings and consideration of certain issues during court proceedings for the period of quarantine established by the Cabinet of Ministers of Ukraine the spread of coronavirus disease (COVID 19) No. 3276]. (2020). *Sait "Verkhovna Rada Ukrainy", Site "Verkhovna Rada of Ukraine"*. Retrieved from http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68481 [in Ukrainian].
- Rekomendatsii Vyshchoi rady pravosuddia sudam neukhlyno dotrymuvatysia prypysiv postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11 bereznia 2020 roku No. 211 shchodo zaprovadzhennia karantynu z metoyiu zapobihannya poshyrenniu koronavirusu COVID-19 [Recommendations of the High Council of Justice to the Courts have been steadily following the regulations of the Cabinet of Ministers of Ukraine from March 11, 2020, No. 211 on the introduction of quarantine in order to prevent the spread of COVID-19 coronavirus]. *Sait "Sudova vlada Ukrainy", Site "Judiciary of Ukraine"*. Retrieved from <https://lg.arbitr.gov.ua/sud5005/pres-centr/news/917344/> [in Ukrainian].
- Rishennia Rady suddiv Ukrainy vid 16 berez. 2020 r. No. 9rs-186/20 [Decision of the Council of Judges of Ukraine from March 16, 2020, No. 9rs-186/20]. *Sait "Rada suddiv Ukrainy", Site "Council of Judges of Ukraine"*. Retrieved from <http://rsu.gov.ua/ua/documents/101> [in Ukrainian].
- Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy "Pro perevedennia yedynoi derzhavnoi systemy tsyvilnoho zakhystu u rezhym nadzvychainoi sytuatsii": vid 25 berez. 2020 r. No. 338-r [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On the transfer of the unified state system of civil protection to the state of emergency" from March 25, 2020, No. 338-r]. (n.d.). *www.kmu.gov.ua* Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-perevedennya-yedynoyi-derzhavnoyi-sistemi-civilnogo-zahistu-u-rezhim-nadzvichajnoyi-situatsiyi-338250320> [in Ukrainian].
- Shulha, N.V. (2018). Okremi pytannia provedennia protsesualnykh dii u rezhymi videokonferentsii pid chas sudovoho provadzhennia [Separate issues of videoconference proceedings during court proceedings]. *Pravo ta derzhavne upravlinnia, Law and public administration*, 1(30), 221-226 [in Ukrainian].
- Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: vid 18 berez. 2004 r. No. 1618-IV [Code of Civil Procedure of Ukraine from March 18, 2004, No. 1618-IV]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> [in Ukrainian].
- Vyshcha rada pravosuddia zvernulas do Prezidenta Ukrainy ta VRU iz zakonodavchymy propozyitsiamy shchodo vyrishennia problemnykh pytan zdiisnennia pravosuddia v period karantynu [The High Council of Justice addressed the President of Ukraine and the Verkhovna Rada with legislative proposals to address the problematic issues of justice during the quarantine period]. (2020). *Sait "Sudova vlada Ukrainy", Site "Judiciary of Ukraine"*. Retrieved from <https://court.gov.ua/archive/916824> [in Ukrainian].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Черниченко І. В. Застосування відеоконференції у кримінальному провадженні України: теорія і практика : монографія / за заг. ред. О. П. Кучинської. Київ : Алерта, 2015. 272 с.
- Дудко О. Участь адвоката у кримінальному провадженні на підставі угоди під час підготовчого засідання. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 3. Т. 2. С. 155–159. doi: 10.32844/2618-1258.2019.3-2.24.
- Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 6 листоп. 1991 р. № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
- Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: міжнар. док. від 4 листоп. 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
- Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

- Кучинська О. П., Черниченко І. В. Окремі праксеологічні аспекти застосування режиму відеоконференції у кримінальному провадженні в Україні. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2014. № 5. С. 41–49.
- Маленко О. Відмежування заочної кримінальної процесуальної форми від суміжних категорій. *Підприємство, господарство і право*. 2019. № 7. С. 200–205. doi: 10.32849/2663-5313.2019.7.36.
- Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: постанова Кабінету Міністрів України від 11 берез. 2020 р. № 211. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP200211>.
- Проект Закону про внесення зміни до розділу XI «Перехідні положення» Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні та розгляду окремих питань під час судового провадження на період карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID 19) № 3276. *Верховна Рада України*: [сайт]. 2020. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68481.
- Рекомендації Вищої ради правосуддя судам неухильно дотримуватися приписів постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 щодо запровадження карантину з метою запобігання поширенню коронавірусу COVID-19. *Судова влада України*: [сайт]. URL: <https://lg.arbitr.gov.ua/sud5005/pres-centr/news/917344/>.
- Рішення Ради суддів України від 16 берез. 2020 р. № 9рс-186/20. *Рада суддів України*: [сайт]. URL: <http://rsu.gov.ua/ua/documents/101>.
- Про переведення єдиної державної системи цивільного захисту у режим надзвичайної ситуації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 берез. 2020 р. № 338-р URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-revedennya-yedinoi-derzhavnoi-sistemi-civilnogo-zahistu-u-rezhim-nadzvichajnoi-situaciyi-338250320>.
- Шульга Н. В. Окремі питання проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції під час судового провадження. *Право та державне управління*. 2018. № 1 (30). С. 221–226.
- Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 берез. 2004 р. № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
- Вища рада правосуддя звернулась до Президента України та ВРУ із законодавчими пропозиціями щодо вирішення проблемних питань здійснення правосуддя в період карантину. *Судова влада України*: [сайт]. 2020. URL: <https://court.gov.ua/archive/916824>.

Стаття надійшла до редколегії 30.01.2020

Starenkyi O. – Ph.D in Law, Assistant Lecturer of the Department of Justice Taras Shevchenko National University of Kyiv, advocate, Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4517-726X>

Aspects of Application of Videoconference in Criminal Procedural Proof in Conditions of Emergency in Ukraine

The **purpose** of article is determine features of application of videoconference in criminal procedural proof in conditions of emergency in Ukraine. **Methodology.** Within the scientific research on this topic author uses methods of formal logic and specifically-legal methods: comparative-legal, systematic-structural, system analysis and forecasting methods. **Scientific novelty** is definition of features of application of videoconference in criminal procedural proof in conditions of emergency in Ukraine, distinguishing problematic issues of conducting action in a videoconference mode in conditions of emergency in Ukraine, analysis the Draft Law about amendments to section XI «Transitional provisions» to Criminal procedural Code of Ukraine about features of the judicial control over observance of rights, freedoms and interests of persons in criminal proceedings and consideration of certain issues during the proceedings for the period of quarantine established by the Cabinet of Ministers of Ukraine in order to prevent the spread of coronaviruses disease (COVID-19) and providing scientifically based suggestion for their solution. **Conclusion.** Features of application of videoconference in criminal procedural proof are: 1) volition the relevant subject in the intercession of participants in criminal proceedings or initiative investigator, prosecutor, investigative judge or court; 2) presence of the written consent of the person for whom the videoconference is scheduled; 3) presence of factual grounds that must be justified evidence confirming the need for procedural actions in the mode of videoconference. A number of amendments and additions to the article 232 and 336 of the current Criminal procedural Code of Ukraine were proposed to ensure the effective application of videoconference in criminal procedural proof in the conditions of emergency situation in Ukraine.

Keyword: proof; videoconference; criminal proceed; emergency; procedural act; evidence.